

Ársskýrsla 2014

Umsjón og hönnun: Lífeyrissjóður bænda

Ljósmyndir: Halldóra Ólafs

Kápumynd	Sunnlensk hross að vetrarlagi
bls. 2 og 4	Gæðingur í sumarhögum
bls. 7	Skógafoss í fullum skróða
bls. 8	Norðurljós yfir Bláfjöllum
bls. 10	Suðurströndin við Jökulsárlón
bls. 11	Stjórn og framkvæmdastjóri Lífeyrissjóðs bænda
bls. 12	Vökult auga
bls. 13	Haust á Snæfellsnesi
bls. 14	Á Þingvöllum
bls. 15	Rauðfeldsgjá á Snæfellsnesi
bls. 16	Þingvellir

Prentun: Litróf ehf.

Lífeyrissjóður bænda, Bændahöllinni við Hagatorg, 107 Reykjavík
Sími 563 0300, lsb@lsb.is, www.lsb.is

Ársskýrsla 2014

Efnisyfirlit

- 4 Stjórn og starfsmenn
- 5 Ávarp stjórnarformanns
- 6 Afkoma - ávöxtun
- 7 Iðgjöld
- 8 Lífeyrir
- 9 Tryggingafræðileg staða
- 10 Verðbréfiðskipti og lánveitingar
- 11 Sjóðfélagalán
- 12 Fjárfestingarstefna
- 16 Áhættustefna

Ársreikningur:

- 19 Skýrsla stjórnar
- 21 Áritun óháðs endurskoðanda
- 22 Yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris 2014
- 23 Efnahagsreikningur 31. desember 2014
- 24 Yfirlit um sjóðstreymi 2014
- 25 Skýringar

Annual accounts:

- 35 Statement of Changes in Net Assets for Pension Payments 2014
- 36 Balance Sheet as of December 31, 2014
- 37 Cash Flow Statement 2014
- 38 Selected Financial Indicators

Stjórn

Fjármála- og efnahagsráðherra skipar fimm manna stjórn Lífeyrissjóðs bænda (LSB) til fjögurra ára í senn. Einn þeirra er tilnefndur af Hæstarétti og skal hann vera formaður stjórnarinnar, einn er tilnefndur af landbúnaðar-ráðherra, tveir af stjórn Bændasamtaka Íslands en einn er skipaður án tilnefningar. Varamenn eru tilnefndir og skipaðir á sama hátt.

Á árinu 2014 voru í aðalstjórn:

Skúli Bjarnason, formaður,
Guðrún Lárusdóttir,
Vigdís M. Sveinbjörnsdóttir,
Örn Bergsson og
Halldóra Friðjónsdóttir.

Í varastjórn:

Ívar Pálsson,
Karl Kristjánsson,
Gylfi Þór Orrason,
Guðný H. Björnsdóttir og
Esther Finnbogadóttir.

Breytingar urðu á stjórn sjóðsins 1. janúar 2015 en þá hófst nýtt skipunartímabil nýrrar stjórnar til næstu fjögurra ára. Í aðalstjórn hætti Halldóra Friðjónsdóttir, í hennar stað kom Sara Lind Guðbergsdóttir, í varastjórn hættu Gylfi Þór Orrason, Guðný H. Björnsdóttir og Esther Finnbogadóttir, í þeirra stað komu Oddný Steina Valsdóttir, Guðrún S. Tryggvadóttir og Einar Mar Þórðarson. Fráfarandi stjórnarmönnum eru færðar þakkir fyrir vel unnin störf.

Stjórn ber ábyrgð á starfsemi sjóðsins í samræmi við ákvæði laga nr. 129/1997, um skyldu-tryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða, sbr. ákvæði í samþykktum fyrir sjóðinn. Á árinu 2014 voru haldnir átta stjórnarfundir en frá stöfnun sjóðsins hefur 431 fundur verið haldinn.

Starfsmenn

Á árinu 2014 störfuðu eftirtaldir starfsmenn hjá sjóðnum:

Ólafur K. Ólafs, framkvæmdastjóri.
Borghildur Jónsdóttir, bókhald, lánainnheimta og skýrsluskil.
Sigrún Guðjónsdóttir, iðgjaldainnheimta.
Kristín Margrét Kristjánsdóttir, lífeyris- og lána-mál.
Áslaug Jóhannsdóttir, skráning iðgjalda og almenn skrifstofustörf.

Ytri endurskoðun fyrir sjóðinn var í höndum PricewaterhouseCoopers ehf. og innri endurskoðun var hjá Ernst & Young ehf.

Í lok árs 2014 var endurskoðunarnefnd skipuð þeim Guðrúnu Sigríði Sigurjónsdóttur, sem var formaður, Erni Bergssyni og Huldu G. Geirsdóttur, sem skipuð var á árinu í stað Bjarna Jónssonar. Bjarna eru færðar þakkir fyrir vel unnin störf.

Tryggingafræðileg athugun var í höndum Steinunnar Guðjónsdóttur, tryggingastærðfræðings.

Eignastýringarsamningur var við eignastýringu fagfjárfesta hjá Arion banka.

Lífeyrissjóður bænda er aðili að samningi Landssamtaka lífeyrissjóða við hóp lækna um örorkumat, sem Júlíus Valsson læknir er í forsvari fyrir hjá lífeyrissjóðnum.

Greiðslustofa lífeyrissjóða sér um lífeyrisgreiðslur og ýmsar lífeyrisvinnslur fyrir sjóðinn og rekstur Jóakims, iðgjalda- og réttindakerfis, er í höndum Inít ehf.

Gæðingur í sumarhögum

Ávarp stjórnarformanns

Lífeyrissjóður bænda er langtímafjárfestir og leggur það sjónarmið til grundvallar fjárfestingum og stýringu á verðbréfaeign sinni í því skyni að hámarka ávöxtun sjóðsins með hliðsjón af þeim kjörum sem best eru boðin á hverjum tíma að teknu tilliti til áhættu.

Lífeyrissjóður bænda er meðalstór sjóður og var hrein eign til greiðslu lífeyris í lok árs 2014 28.437 milljónir króna, hækkaði um 1.089 milljónir króna milli ára eða 4,0%. Hrein eign til greiðslu lífeyris hefur farið vaxandi frá árinu 2008, ekki aðeins miðað við verðlag hvers árs heldur hefur orðið nokkur aukning umfram verðlag.

Lífeyrissjóður bænda er í hópi þeirra lífeyrissjóða sem töpuðu hlutfallslega minnst 2008-2010 eins og fram kom í úttekt nefndar á fjárfestingum lífeyrissjóðanna í aðdraganda bankahrunsins 2008 og gerð var grein fyrir í ársskýrslu sjóðsins 2011.

Afkoma ársins 2014 var með ágætum og skilaði sjóðurinn 5,4% hreinni raunávöxtun og hefur ávöxtun reynst vera 4,7% að meðaltali síðustu fimm árin.

Fjöldi virkra greiðandi sjóðfélaga var 2.491 á árinu 2014 og fjöldi lífeyrisþega 3.595.

Tryggingafræðileg staða sjóðsins batnaði á árinu og voru áfallnar skuldbindingar í tryggingafræðilegri athugun í lok ársins 1,34% hærri en eignir sjóðsins, á móti 2,46% í lok árs 2013, og heildarskuldbindingar voru 4,20% umfram heildareignir, á móti 4,96% 2013. Sjóðurinn er innan þeirra marka, sem lög nr. 129/1997 um starfsemi lífeyrissjóða kveða á um.

Áhersla hefur verið á aukin gæði fjárfestinga og gagnsæi í viðskiptum. Mikilvægt er að áfram verði unnt að ávaxta fjármuni með ásættanlegri ávöxtun og lágmarksáhættu. Þannig verða hagsmunir sjóðfélaga sem best tryggðir.

Sjóðurinn byggir á varfærinni en metnaðarfullri fjárfestingarstefnu og hefur hann komið vel út úr öllum skoðunum, einnig að því er varðar rekstur. Sjóðurinn veitir sambærileg réttindi og aðrir sjóðir, en hjá honum er mikil sérþekking á högum bænda.

Skúli Bjarnason

Sjóðurinn veitir bæði verðtryggð og óverðtryggð sjóðfélagalán í samræmi við veðmörk eigna, að hámarki 30 mkr. til allt að 40 ára. Ekkert hámark er vegna lána á fyrsta veðrétti að uppfylltum öðrum skilyrðum í lánareglum sjóðsins. Heimilt er að lána félagi í eigu sjóðfélaga með sjálfskuldarábyrgð hans ef eignarhlutur hans í félaginu er að minnsta kosti 25%.

Að lokum vil ég þakka stjórnarmönnum, starfsfólki sjóðsins, endurskoðendum, tryggingastærðfræðingi og fjárvörsluaðilum fyrir vel unnin störf á árinu 2014. Forsvarsmönnum og starfsfólki Bændasamtakanna er einnig þakkað gott samstarf.

Sjóðfélögum og lífeyrisþegum sjóðsins óska ég velfarnaðar í framtíðinni.

Skúli Bjarnason
Stjórnarformaður

Afkoma – ávöxtun

Hrein eign til greiðslu lífeyris nam 28.437 milljónum króna (mkr.) í árslok 2014, hækkaði um 1.089 mkr. milli ára eða 4,0%.

Hrein eign til greiðslu lífeyris hefur vaxið frá bankahrunsárinu 2008, ekki aðeins miðað við verðlag hvers árs heldur hefur orðið nokkur aukning umfram hækkun verðlags.

Afkoma ársins 2014 var með ágætum og reyndist ávöxtun verðbréfa sjóðsins vera 6,7% sem samsvarar 5,6% raunávöxtun. Hrein ávöxtun, það er þegar rekstrarkostnaður hefur verið dreginn frá hreinum fjármunatekjum, var 6,5% sem samsvarar 5,4% hreinni raunávöxtun á móti 5,6% 2013.

Hrein raunávöxtun síðustu fimm ára er 4,7% að meðaltali á ári sem er talsvert umfram það viðmið

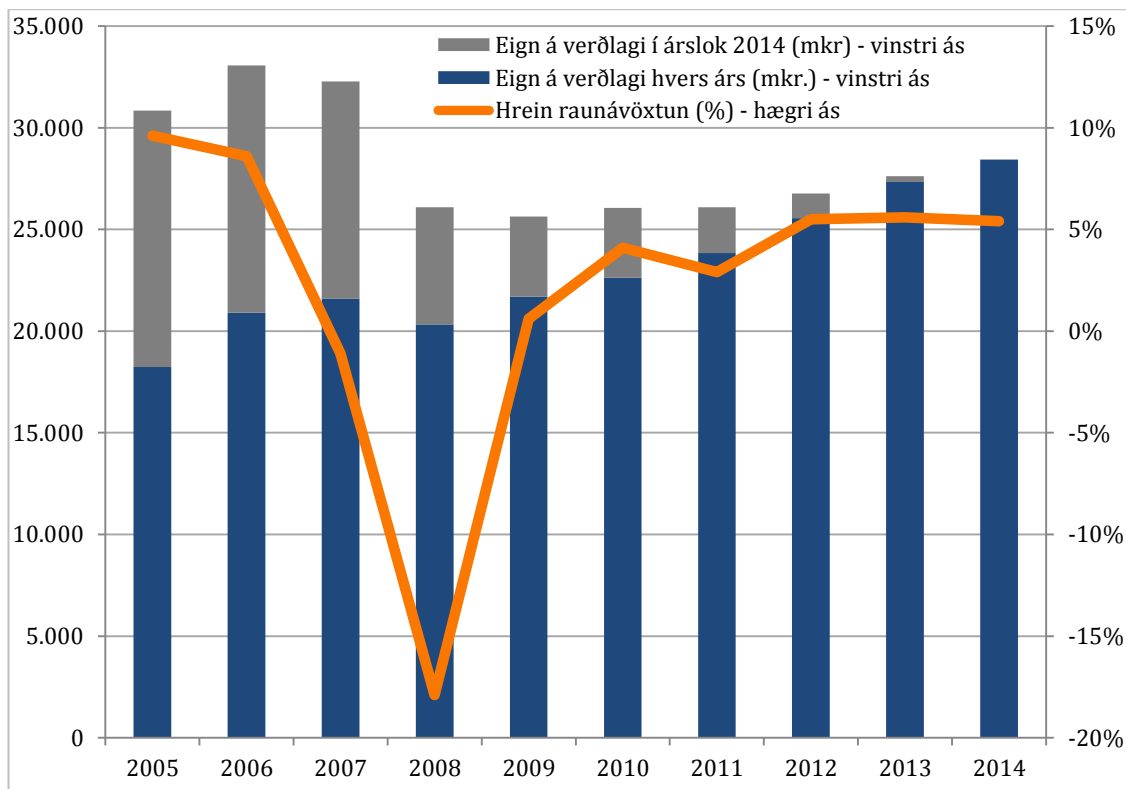
sem stuðst er við í tryggingafræðilegri athugun lífeyrissjóðanna.

Fjárfestingartekjur sjóðsins námu 1.904 mkr. og skiluðu allir eignaflokkar jákvæðri raunávöxtun á árinu. Nafnávöxtun á innlendum hlutabréfum var 7,2% en raunávöxtun þeirra var 6,1%. Vægi erlendra verðbréfa í safninu var 21,7% í lok ársins 2014 og var umreiknuð raunávöxtun þeirra 8,7% í skuldabréfum og 10,9% í hlutabréfum. Eignasafn sjóðsins er traust og væntingar eru um framhald á stöðugri og góðri ávöxtun á næstu árum.

Við fjárfestingar er lögð aukin áhersla á greiningu á fjárhagsstöðu, greiðslugetu og gæðamat á skuldara, sem mun styrkja sjóðinn enn frekar og afkomu hans þegar til framtíðar er lítið.

Raunávöxtun

	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
Hrein raunávöxtun á ári	5,4%	5,6%	5,5%	2,9%	4,1%	0,6%	-17,9%	-1,1%	8,6%	9,6%
Fimm ára meðaltal	4,7%	3,7%	-1,4%	-2,6%	-1,6%	-0,6%	0,7%	6,9%	6,0%	3,6%
Tíu ára meðaltal	2,0%	2,2%	2,7%	1,6%	1,0%	0,4%	1,3%	4,2%	5,2%	5,2%

Hrein eign til greiðslu lífeyris og hrein raunávöxtun eignasafns hvers árs.

Skógafoss í fullum skróða.

Iðgjöld

Heildariðgjaldatekjur námu 615 mkr. samanborið við 587 mkr. árið 2013., sem er 4,8% hækkun. Iðgjöld sjóðfélaga námu 200 mkr., mótfamlög 402 mkr. og réttindaflutningar og endurgreiðslur nettó var 0,8 mkr. Greiðandi virkir sjóðfélagar voru 2.491 á árinu 2014 samanborið við 2.592 á árinu 2013.

Iðgjöld sjóðfélaga eru 4% af launum. Hjá bændum miðast iðgjöld við reiknað endurgjald í landbúnaði eða greidd laun þar sem búrekstrarformi er þannig háttað, sbr. 1. og 2. mgr. 4. gr. laga nr. 12/1999.

Réttindaávinnsla

Réttindi í Lífeyrissjóði bænda voru fram til ársloka 2006 í jafnri réttindaávinnslu, þ.e. sjóðurinn var stigasjóður. Frá 1. janúar 2007 reiknast réttindi í krónum samkvæmt tóflu sem fylgir samþykktum sjóðsins. Um er að ræða aldurstengd réttindi sem ráðast af aldri sjóðfélaga í réttindamánuði. Allir sjóðfélagar yngri en 25 ára í árslok 2005 fá aldurstengd réttindi og einnig þeir sem ekki uppfylla skilyrði til jafnrar

réttindaávinnslu. Rétt til jafnrar ávinnslu hafa þeir sjóðfélagar sem voru 25 ára og eldri í árslok 2005, höfðu greitt iðgjöld í sjóðinn í tiltekinn tíma fyrir 42 ára aldur og hefur verið úrskurðað viðmiðunariðgjald sem byggt er á greiddum iðgjöldum árið 2003. Réttur í jafnri ávinnslu miðast þá við allt að viðmiðunariðgjaldi en réttindi út á umframiðgjöld eru aldurstengd.

Aldursdreifing

Meðalaldur greiðandi sjóðfélaga í lífeyrissjóðnum er hár þar sem nýliðun hefur verið lítil. Starfandi sjóðfélögum hefur fækkað og ellilífeyrisþegum fjölgað. Á árinu 2014 voru 7% greiðenda undir 40 ára aldri, 62% voru á aldrinum 40 - 59 ára og sjóðfélagar 60 ára og eldri voru 31%.

Aldursdreifingin hefur áhrif á niðurstöður tryggingafræðilegs uppgjors sjóðsins að því leyti að skuldbindingar hækka með hækkandi meðalaldri. Eftir því sem aldurstenging réttinda eykst hjá sjóðnum næst meira jafnvægi.

Norðurljós yfir Bláfjöllum

Lífeyrir

Heildarlífeyrisgreiðslur námu 1.286 mkr. á árinu 2014, sem er 5,4% hækkun frá fyrra ári. Lífeyrir greiddur vegna áunninna réttinda var 1.267 mkr. og jókst um 5,8% milli ára. Lífeyrir fylgir mánaðarlegum breytingum á vísitölu neysluverðs, sem hækkaði um 1,0% á árinu 2014.

Lífeyrisþegum hefur fjölgað á undanförunum árum og voru 4.052 á árinu 2014 í skýrslu um tryggingafræðilega úttekt.

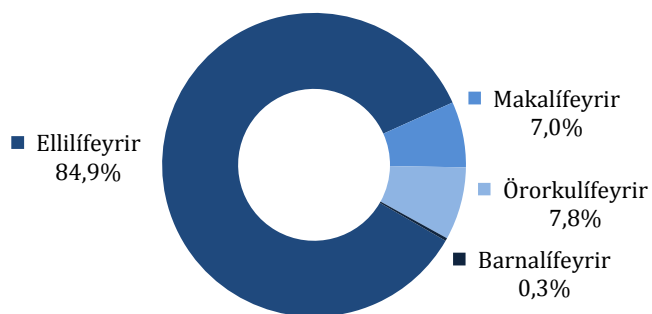
Fjöldi lífeyrisþega

	2014	2013	% br.
Ellilífeyrir	3.002	2.937	2,2%
Örorkulífeyrir	293	281	4,3%
Makalífeyrir	729	750	-2,8%
Barnalífeyrir	28	28	0,0%
Samtals	4.052	3.972	1,4%

Lífeyrisgreiðslur í mkr.

	2014	2013	% br.
Ellilífeyrir	1.076,0	1.010,5	6,5%
Örorkulífeyrir	98,4	96,3	2,2%
Makalífeyrir	88,5	86,7	2,1%
Barnalífeyrir	4,1	3,6	13,9%
Samtals	1.267,0	1.197,1	5,8%

Hlutfallsleg skipting lífeyris 2014

Tryggingafræðileg staða

Í tryggingafræðilegri athugun felst að reikna áfallnar skuldbindingar miðað við áunninn rétt sjóðfélaga og heildarskuldbindingar miðað við að virkir sjóðfélagar greiði áfram til sjóðsins þar til þeir hefja töku lífeyris. Við úttektina er miðað við að ávöxtun sjóðsins á næstu áratugum verði 3,5% umfram hækkun vísitölu neysluverðs. Við núvirðisútreikning skuldbindinga, þ.e. lífeyris og framtíðariðgjalda, er notað sama vaxtaviðmiðið, 3,5%.

Mat á þeim lífeyrisréttindum sem núverandi sjóðfélagar og lífeyrisþegar hafa áunnið sér kallast áfallin skuldbinding. Mat á skuldbindingum vegna réttinda sem sjóðfélagar munu ávinna sér með áframhaldandi greiðslum iðgjalda til sjóðsins kallast framtíðarskuldbinding.

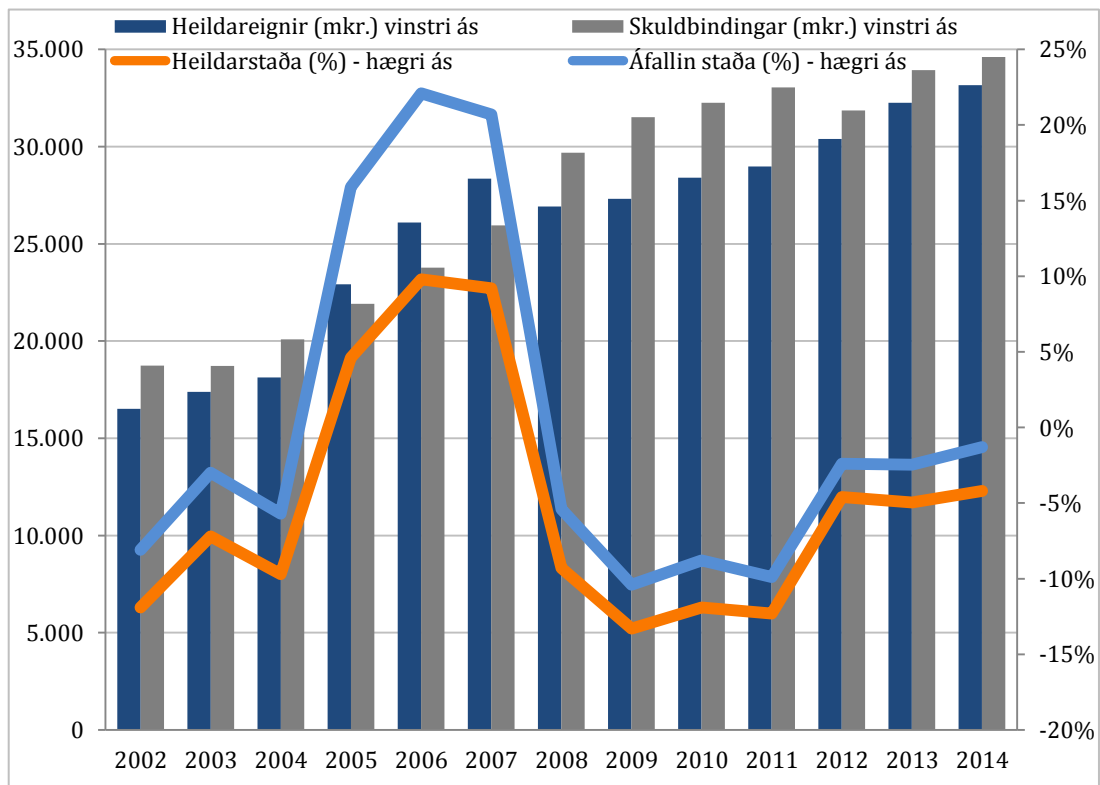
Heildarskuldbindingar lífeyrissjóðs er þannig samtala af áfallinni skuldbindingu og framtíðarskuldbindingu.

Í lok árs 2014 voru áfallnar skuldbindingar í tryggingafræðilegri athugun 1,34% hærrí en eignir sjóðsins, á móti 2,46% í lok árs 2013, og heildarskuldbindingar voru 4,20% umfram heildareignir, á móti 4,96% 2013.

Í lögum nr. 129/1997 um starfsemi lífeyrisjóða segir að leiði tryggingafræðileg athugun í ljós meira en 10% mun á milli eignarliða og lífeyrisskuldbindinga er skylt að gera breytingar á samþykktum sjóðsins. Það sama á við ef fyrrnefndur munur er meiri en 5% samfelt í fimm ár. Sjóðurinn er innan þeirra marka.

Tryggingafræðileg staða í mkr.

Áfallin staða	2014	2013	Heildarstaða	2014	2013
Eignir	27.820	26.840	Eignir	33.159	32.258
Skuldbindingar	28.198	27.516	Skuldbindingar	34.611	33.940
Eignir umfram skuldbindingar	-378	-676	Eignir umfram skuldbindingar	-1.452	-1.682
Í hlutfalli af skuldbindingum (%)	-1,34%	-2,46%	Í hlutfalli af skuldbindingum (%)	-4,20%	-4,96%

Tryggingafræðileg staða: Þróun heildareigna og skuldbindinga

Suðurströndin við Jökulsárlón

Verðbréfavíðskipti og lánveitingar

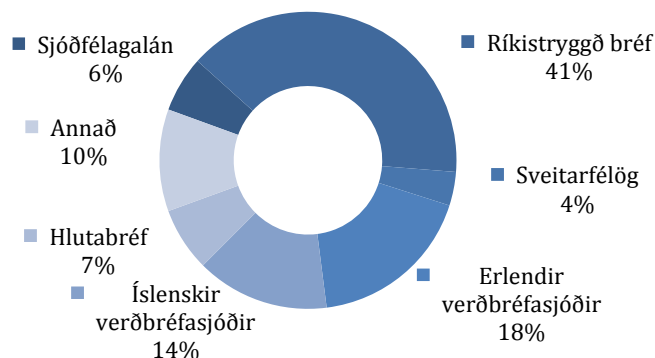
Verðbréfaeign nam 27.913 mkr. í árslok 2014 á móti 26.438 mkr. í árslok 2013. Hlutfall innlendra verðbréfa er 78,7% eða 21.961 mkr. og erlendra verðbréfa 21,3% eða 5.952 mkr. Heildareign í ríkistryggðum bréfum er 48,6% þegar meðtalin

er eign slíkra bréfa í verðbréfasjóðum. Á árinu 2014 ráðstafaði sjóðurinn 4.085 mkr. til lánveitinga og verðbréfakaupa og seldi verðbréf fyrir 3.137 mkr. Kaup verðbréfa umfram sölu námu því 948 mkr.

Verðbréfavíðskipti 2014 í mkr.

	Kaup	Sala	Kaup-sala
Sjóðfélagalán	107	0	107
Ríkisskuldabréf og íbúðabréf	1.393	0	1.393
Skuldabréf fjármálafyrirtækja	100	12	88
Skuldabréf fyrirtækja	545	76	469
Innlend hlutabréf og hlutdeildarskírteini	1.271	2.375	-1.104
Erlend hlutabréf og hlutdeildarskírteini	668	634	34
Aðrar fjárfestingar	1	40	-39
Samtals	4.085	3.137	948

Hlutfallsskipting verðbréfaeignar 31.12 2014

Stjórn og framkvæmdastjóri Lífeyrissjóðs bænda.

Fremri röð frá vinstri: Örn Bergsson, Skúli Bjarnason, formaður, og Ólafur K. Ólafs, framkvæmdastjóri. Aftari röð frá vinstri: Sara Lind Guðbergsdóttir, Guðrún Lárusdóttir og Vigdís M. Sveinbjörnsdóttir.

Sjóðfélagalán

Á árinu 2014 voru veitt þrjú lán samtals að fjárhæð 107 mkr. og var heildarfjárhæð útistandandi lána 1.703 mkr. í lok ársins þegar frá hefur verið dregin 50 mkr. varúðarniðurfærsla.

Sjóðurinn veitir bæði verðtryggð og óverðtryggð sjóðfélagalán í samræmi við veðmörk eigna, að hámarki 30 mkr. til allt að 40 ára. Ekkert hámark er vegna lána á fyrsta veðrétti að uppfylltum öðrum skilyrðum í lánareglum sjóðsins.

Sú breyting varð á árinu 2013 að félag í eigu sjóðfélaga getur einnig sótt um veðlán hjá sjóðnum að því tilskyldu að eignarhlutur hans eða þeirra sé að lágmarki 25% í félaginu og að sjóðfélagi takist á hendur sjálfskuldarábyrgð á láninu.

Aðeins er lánað gegn fasteignaveði, sem sjóðurinn metur næga tryggingu. Til grundvallar er lagt áætlað söliverð fasteignar samkvæmt mati sem löggiltur fasteignasali framkvæmir að beiðni sjóðsins.

Sjóðurinn getur fallið frá kröfu um verðmat ef lánsupphæð er vel innan viðmiðunar- og öryggismarka. Nái veðsetning ekki 70% af fasteignamati er ekki þörf á verðmati.

Sjóðurinn gætir sérstakrar varúðar við verðmat fasteigna sem talið er að geti verið erfiðar í endursölu og/eða takmarkaður markaður er fyrir.

Ekki er lánað gegn lánsveði.

Áhvílandi uppreiknaðar veðskuldir að viðbættu nýju láni skulu ekki vera umfram 60% af áætluðu söliverði fasteignar án bústofns, greiðslumarks og vélakosts, 45% af áætluðu söliverði íbúðarhúsnæðis og 30% af áætluðu söliverði á sérhæfðu húsnæði. Hvorki er lánað út á ósamþykktar íbúðir né fasteignir, sem eru með lægra fasteignamat en 4 mkr. Veðsetning íbúðarhúsnæðis og sérhæfðs húsnæðis skal að öðru jöfnu aldrei fara upp fyrir 80% af brunabótamati.

Vökult auga

Fjárfestingarstefna 2015

Lífeyrissjóður bænda starfar samkvæmt lögum um sjóðinn nr. 12/1999 og lögum nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða og tryggir þau lágmarksréttindi sem þar er kveðið á um. Sjóðurinn rekur samtryggingardeild og eru iðgjöld sjóðfélaga 4% af iðgjaldsstofni og mótframlag atvinnurekanda 8%. Hlutverk sjóðsins er að tryggja sjóðfélögum, eftirlifandi mökum þeirra og börnum lífeyri samkvæmt gildandi lögum og ákvæðum samþykka sjóðsins.

Stjórn lífeyrissjóðsins skal móta fjárfestingarstefnu sjóðsins, sbr. VI. kafla laga nr. 129/1997, 3. tl. 3. mgr. 29. gr. og VII. kafla sömu laga.

Eignastýringarsamningu er við eignastýringu fagfjárfesta í Arion banka.

Hrein eign sjóðsins til greiðslu lífeyris var í lok árs 2014 28.437 mkr. og hækkaði um 4,0% milli ára. Hrein raunávöxtun 2014 var 5,4% og hefur hún verið 4,7% að meðaltali síðustu fimm árin.

Forsendur fjárfestingarstefnu

Lífeyrissjóður bænda er langtímafjárfestir og leggur það sjónarmið til grundvallar fjárfestingum og stýringu á verðbréfaeign sinni í því skyni að hámarka ávöxtun sjóðsins með hliðsjón af þeim kjörum sem best eru boðin á hverjum tíma, að teknu tilliti til áhættu. Eignir

skulu ávaxtaðar í samræmi við lög, einkum 36. gr. laga nr. 129/1997, 8. gr. samþykka sjóðsins og samkvæmt nánari reglum Fjármálaeftirlitsins.

Við ákvörðun fjárfestingarstefnu sjóðsins er tekið mið af lífeyrisbyrði hans og stefnan í grunninn höfð varfærin þar sem mikilvægt er að vel takist til við ávöxtun eigna til að verja áunnin réttindi sjóðfélaga. Stjórn sjóðsins stefnir þó að því að auka réttindi til framtíðar og gerir sér grein fyrir því að það geti falið í sér einhverja viðbótaráhættu umfram það að fjárfesta eingöngu í ríkistryggðum bréfum.

Í ríkari mæli er horft til skuldbindinga sjóðsins og reynt að lágmarka líkur á því að skerða þurfi réttindi sjóðfélaga. Þar skiptir miklu máli líftími skuldbindinga, þ.e. meðalaldur sjóðfélaga. Því er mikilvægt að fjárfestingarstefnan taki tillit til samspils eigna og skuldbindinga, sem endurspeglar réttindi sjóðfélaga í framtíðinni.

Áfram er mikilvægt að hafa mismunandi eignaflokka í verðbréfasöfnum til að draga úr áhættu. Í núverandi markaðsástandi er hins vegar ekki jafnmörgum kostum til að dreifa og áður. Með því að blanda saman eignaflokkum má ná fram áhættudreifingu.

Fjárfestingarstefnan er mótuð til lengri tíma, til allt að fimm ára, og eignasamsetning er innan vikmarka gildandi stefnu.

Haust á Snæfellsnesi

Mat á áhættu fjárfestingarstefnu

Við mat á áhættu eru helstu áhættuþættir sem snerta eignir og skuldbindingar dregnir upp og er sviðsmyndagreining notuð til að gera grein fyrir mögulegum áhrifum óhagstæðra breytinga.

Samkvæmt gefnum forsendum um ávöxtun verðbréfaflokka er vænt raunávöxtun Lífeyrissjóðs bænda til lengri tíma 4,6% en markmið sjóðsins er að ná a.m.k. 3,5% langtíma-raunávöxtun og að flökt (mælt með staðalfráviki) í ávöxtun sé í samræmi við flökt einstakra eignaflokka sjóðsins á hverjum tíma samkvæmt fjárfestingarstefnunni.

Miðað er við að vænt raunávöxtun innlendra ríkisskuldabréfa sé 3,3% og flökt ávöxtunar sé 8,1%. Við mat á væntri raunávöxtun innlendra ríkisskuldabréfa er miðað við ávöxtunarkröfu á verðtryggnu skuldabréfi útgefnu af Íbúðalána-sjóði með lokagjalddaga árið 2044 (HFF44) yfir

þriggja ára tímabil. Vænt raunávöxtun annarra innlendra skuldabréfa er með 0,75% álagi á ríkisskuldabréf og 25% álagi á flökt. Vænt raunávöxtun er því 4,1% og flökt 10,2%

Gert er ráð fyrir því að vænt raunávöxtun erlendra hlutabréfa sé 7,0% og flökt í ávöxtun sé 17,7%. Við mat á væntri raunávöxtun og flökti í ávöxtun erlendra hlutabréfa er miðað við Dimson, Marsh og Staunton (2011). Áhættuálag á innlend hlutabréf miðað við erlend hlutabréf er metið hálf þúsundtug og vænt flökt helmingi hærra en flökt á erlendum hlutabréfum, 7,5% ávöxtun og flökt 26,6%.

Áhættuálag á sérhæfðar fjárfestingar og óskráð innlend hlutabréf er metið hálf þúsundtug á innlend hlutabréf og flökt tvöfalt hærra en á erlendum hlutabréfum, 8,0% ávöxtun og flökt 35,4%.

Forsendur fyrir væntri ávöxtun

Eignaflokkur:

Innlend ríkisskuldabréf	3,3%	8,1%
Önnur innlend skuldabréf	4,1%	10,2%
Erlend skuldabréf	2,0%	8,1%
Erlend hlutabréf	7,0%	17,7%
Skráð innlend hlutabréf	7,5%	26,6%
Sérhæfðar fjárfestingar og óskráð innl. hlutabréf	8,0%	35,4%
Vænt raunávöxtun og flökt eignasafns	4,6%	6,1%

Vænt raunávöxtun Staðalfrávik (flökt)

3,3%	8,1%
4,1%	10,2%
2,0%	8,1%
7,0%	17,7%
7,5%	26,6%
8,0%	35,4%
4,6%	6,1%

Á Þingvöllum

Markmið um eignasamsetningu

Í lögum um lífeyrissjóði er gert ráð fyrir að sett séu efri mörk á fjárfestingu í ýmsum tegundum og flokkum verðbréfa. Takmarkanir tryggja dreifingu eigna og eru mikilvæg aðferð til að draga úr áhættu. Vikmörkin í stefnunni eru höfð nokkuð rúm þannig að þau tryggi ákveðinn sveigjanleika og ekki reyni á þau í sífellu. Þetta fer þó að nokkru eftir tegundum eigna. Við nýtingu vikmarka skal ávallt skoða stöðuna og ákveða viðbrögð áður en reynir á vikmörkin.

Skipting verðbréfaeignar skal miðuð við þau eignamörk sem tilgreind eru í töflunum hér til hliðar. Eignaskipting getur farið tímabundið út fyrir tilgreind mörk, meðal annars vegna

skyndilegra breytinga á markaðsgengi verðbréfa. Skal þá leitast við að lagfæra hlutföll í eignasamsetningu eins fljótt og mögulegt er, þó að teknu tilliti til hagsmuna sjóðsins. Heimilt er að nýta vikmörk innan fjárfestingarstefnu til að nýta tækifæri sem skapast á mörkuðum og/eða til að draga úr áhættu.

Vikmörkin eru hluti af fjárfestingarstefnunni og kveða á um hvað eignasamsetning má víkja langt frá markmiðum. Val eigna fer fram innan hvers eignaflokks þar sem eru ólíkar tegundir bréfa með mismunandi líftíma. Sami eignaflokkur getur því gefið ólíka ávöxtun eftir því hvaða eignir eru valdar.

Rauðfeldsgjá á Snæfellsnesi

Skipting fjárfestinga á eignaflokka:

Flokkar verðbréfa:	Markmið 2015	Breyting %	Vikmörk %
Innlán í bönkum og sparisjóðum	3%	3%	0-15%
Skuldabréf með ábyrgð ríkissjóðs	46%	-14%	40-100%
Skuldabréf bæjar- og sveitarfélaga	2%	0%	0-10%
Skuldabréf og víxlar fjármálastofnana	2%	-2%	0-10%
Fasteignaveðtryggð skuldabréf	7%	0%	0-35%
Hlutabréf	26%	7%	0-40%
Hlutir eða hlutdeildarskírteini annarra sjóða	4%	1%	0-10%
Önnur verðbréf	10%	5%	0-30%
Fjárfesting í íbúðarhúsnæði	0%	0%	0-5%
Samtals:	100%		
Hlutabréf, sundurliðun:			
Skráð innlend hlutabréf	6%	3%	0-10%
Óskráð innlend hlutabréf	4%	1%	0-10%
Erlend hlutabréf	16%	3%	0-25%
Samtals	26%	7%	0-40%
Önnur verðbréf, sundurliðun:			
Skuldabréf fyrirtækja	4%	0%	0-15%
Erlend skuldabréf	4%	3%	0-25%
Annað	2%	2%	0-15%
Samtals	10%	5%	0-30%

Þingvellir

Áhættustefna

Í leiðbeinandi tilmælum Fjármálaeftirlitsins (FME) um heildaráhættustýringu (eftirlitskerfi) nr. 1/2013 er kveðið á um þá skyldu stjórnar lífeyrissjóða að koma sér upp virkri áhættustýringu til að gera sér grein fyrir þeim áhættum sem fylgja starfsemi og að setja sér ásættanleg mörk fyrir þessar áhættur.

Markmið áhættustefnu

Markmið stjórnar Lífeyrissjóðs bænda með setningu áhættustefnu er að greina frá skipulagi og ábyrgð er varðar heildaráhættustýringu tryggingadeildar sjóðsins. Áhættustefnan helst í hendur við fjárfestingarstefnu, þar sem stjórn hefur sett takmarkanir á áhættutöku. Áhættustefnunni er einnig ætlað að skapa grundvöll fyrir virkri upplýsingagjöf til stjórnar og stuðla að því að stjórn og starfsmenn, sem annast rekstur sjóðsins séu meðvitaðir um áhættu og gefist þannig betri kostur á því að bregðast við ef hún fer út fyrir ásættanleg mörk.

Viðhorf stjórnar til áhættu

Stjórn Lífeyrissjóðs bænda hefur rætt viðhorf sitt til áhættu og vill tryggja að unnt verði að standa við lífeyrisskuldbindingar sjóðsins þannig að lágmarkaðar séu líkur á að breyta þurfi réttindum sjóðfélaga eða iðgjöldum til lágmarks-tryggingarverndar.

Yfirsýn stjórnenda og starfshættir við eftirlit

Stjórn og starfsmenn Lífeyrissjóðs bænda skulu ávallt starfa þannig að hagsmunir allra sjóðfélaga séu teknir fram yfir aðra hagsmuni og starfa af heiðarleika, gegnsæi, varfærni, hagkvæmni og öryggi fyrir sjóðfélagana.

Stjórn

Stjórn sjóðsins ber ábyrgð á því að starfsemi Lífeyrissjóðs bænda sé í samræmi við lög nr. 129/1997, reglugerðir settar samkvæmt þeim og samþykktir sjóðsins. Í því felst að stjórn ber endanlega ábyrgð á því að móta eftirlitskerfi sem gerir sjóðnum kleift að greina, vakta, meta og stýra áhættu í starfsemi sjóðsins, meðal annars með því að móta innra eftirlit og skjalfesta ferla.

Hlutverk stjórnar er jafnframt að gera sér grein fyrir þeim áhættum sem fylgja starfsemi sjóðsins, ásamt því að setja þeim ásættanleg mörk. Í samræmi við það mótar stjórn fjárfestingarstefnu til eins árs, þar sem gerð er grein fyrir áhættuþoli og áhættuvilja í hverjum eignaflokki og áhættustefnu til þriggja ára, sem lagðar eru til grundvallar við eignastýringu sjóðsins.

Framkvæmdastjóri

Framkvæmdastjóri starfar í samræmi við starfsreglur sjóðsins og ber hann ábyrgð gagnvart stjórn á því að sjóðurinn starfi eftir þeim lögum og reglum sem um hann gilda, skipulag innra eftirlits sé með þeim hætti sem stjórn hefur samþykkt og áhættustýring sé fullnægjandi ásamt viðeigandi upplýsingagjöf og viðbrögðum. Framkvæmdastjóri heldur utan um verksvið, ábyrgðir og heimildir starfsmanna og tryggir að ábyrgðinni sé deilt með fullnægjandi hætti. Þá skal framkvæmdastjóri einnig móta viðeigandi markmið fyrir áhættustýringu og innra eftirlit og fylgjast með því að eftirlitið sé fullnægjandi og skilvirkt.

Eignastýringarsamningur

Lífeyrissjóður bændna er með samning við Arion banka um eignastýringu sem starfsmenn eignastýringar fagfjárfesta annast. Eignum, sem samningurinn tekur til, er stýrt í samræmi við gildandi fjárfestingarstefnu sjóðsins hverju sinni. Unnið er eftir skriflegum verkferlum og verklagsreglum sem hafa það markmið að lágmarka áhættu og ná fram settum markmiðum sjóðsins. Daglega er meðal annars farið yfir það hvort viðskipti hafi verið rétt framkvæmd, hvort neikvæð staða sé á bankareikningum og hvort farið sé út fyrir heimildir fjárfestingarstefnu. Vikulega eru haldnir fundir þar sem farið er yfir ávöxtun, eignastöðu og stefnu í fjárfestingum. Áhættustýring Arion banka fylgist með því að fjárfestingar séu í samræmi við fjárfestingarstefnu og innan þeirra vikmarka sem stjórn sjóðsins hefur samþykkt. Regluvörslu Arion banka er ætlað að tryggja eftirfylgni bankans við lög og reglu sem bankanum ber að fylgja í því sambandi.

Tryggingastærðfræðingur

Árlega framkvæmir tryggingastærðfræðingur, eða sá sem hlotið hefur viðurkenningu FME til slíks starfs, athugun á tryggingafræðilegri stöðu sjóðsins. Hann framkvæmir jafnframt árlega álagspróf þar sem áhrif á tryggingafræðilega stöðu sjóðsins eru metin miðað við álagsþætti fyrirfram skilgreinda af FME.

Innri endurskoðun

Innri endurskoðun starfar sjálfstætt og tekur ekki ákvarðanir sem tengjast daglegri starfsemi sjóðsins. Innri endurskoðun veitir óháða staðfestingu á innra eftirliti sem ætlað er að bæta rekstur sjóðsins. Hún leggur jafnframt mat á skipulag og virkni vöktunar stjórnenda, hvort heildaráhættustýring og innra eftirlit virki eins og til er ætlast. Stjórn er gerð grein fyrir meginniðurstöðum árlegrar endurskoðunar.

Ytri endurskoðun

Ytri endurskoðun er framkvæmd af löggiltum endurskoðanda sem starfar ekki í þágu sjóðsins að öðru en endurskoðun og innra eftirliti. Markmið ytri endurskoðunar er að komast að raun um hvort ársreikningur gefi glögga mynd af breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris á reikningsárinu og efnahag í lok þess, að ársreikningur sé saminn í samræmi við ákvæði laga og reglna, sem gilda um starfsemina, samþykktir sjóðsins og góða reikningsskilavenju og að fylgt hafi verið ákvæðum laga og reglna varðandi upplýsingaskyldu sjóðsins. Eftir uppgjör ytri endurskoðanda kynnir hann niðurstöður sínar fyrir stjórn sjóðsins.

Endurskoðunarnefnd

Endurskoðunarnefnd er skipuð af stjórn sjóðsins og starfar sem samskiptaaðili milli stjórnar, stjórnenda hans og ytri og innri endurskoðenda hans í tengslum við skýrslugjöf þeirra og málefni sem tengjast innra eftirliti. Nefndin aðstoðar jafnframt stjórn við að uppfylla skyldur sínar með því að starfa sem óháður aðili, sem hefur eftirlit með reikningsskilafarli sjóðsins og innra eftirliti hans ásamt störfum ytri og innri endurskoðenda sjóðsins. Endurskoðunarnefnd fundar að lágmarki fjórum sinnum á ári og gefur árlega skýrslu til stjórnar.

Áhættuskýrsla

Áhættustýring Arion banka gerir skýrslu ársfjórðungslega um fjárhagslega áhættu sjóðsins. Í fjárhagslegri áhættu (markaðsáhættu) felst hættu á fjárhagslegu tapi vegna liða innan og utan efnahagsreiknings vegna breytinga á markaðsvirði fjármálagerninga, svo sem vegna breytinga á vöxtum, gengi gjaldmiðla og virði hlutabréfa. Kannaðir eru tilteknir áhættuþættir s.s. vaxta-, markaðs-, gjaldmiðla-, verðbólgu-, mótaðila- og seljanleikaáhætta og hvort farið sé eftir lögum og reglum sem um starfsemina gilda.

Rekstraráhættumat

Til að fylgjast með rekstraráhættu eru þær áhættur, sem fylgja daglegum rekstri, kortlagðar. Í matinu er meðal annars litið til starfsmanna-áhættu, áhættu vegna svika, orðsporsáhættu, hættu vegna upplýsingatækni, hættu sem útivistunarsamningar fela í sér og hættu á að sjóðurinn starfi ekki í samræmi við lög og reglu.

Ársreikningur 2014

Fjárhæðir í krónum

Annual accounts 2014

Amounts in ISK

Efnisyfirlit / Table of Contents

Ársreikningur:

- 19 Skýrsla stjórnar
- 21 Áritun óháðs endurskoðanda
- 22 Yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris 2014
- 23 Efnahagsreikningur 31. desember 2014
- 24 Yfirlit um sjóðstreymi 2014
- 25 Skýringar

Annual accounts:

- 35 Statement of Changes in Net Assets for Pension Payments 2014
- 36 Balance Sheet December 31, 2014
- 37 Cash Flow Statement 2014
- 38 Selected Financial Indicators

Skýrsla stjórnar

Lífeyrissjóður bænda starfar samkvæmt lögum um Lífeyrissjóð bænda nr. 12/1999 og lögum nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða og tryggir þau lágmarksréttindi sem þar er kveðið á um. Sjóðurinn rekur samtryggingardeild og eru iðgjöld 4% framlag launþega og 8% framlag atvinnurekanda. Hlutverk sjóðsins er að tryggja sjóðfélögum, eftirlifandi mökum þeirra og börnum lífeyri samkvæmt gildandi lögum og ákvæðum samþykka sjóðsins.

Stöðugur vöxtur á hreinni eign til greiðslu lífeyris

Lífeyrissjóður bænda er meðalstór lífeyrissjóður og var hrein eign til greiðslu lífeyris í lok árs 2014 28.437 milljónir króna (mkr.), hækkaði um 1.099 mkr. milli ára eða 4,0%. Stöðugur og góður vöxtur hefur verið á hreinni eign sjóðsins til greiðslu lífeyris frá árinu 2008, ekki aðeins miðað við verðlag hvers árs heldur hefur orðið nokkur aukning umfram hækkun verðlags.

5,5% hrein raunávöxtun síðustu þriggja ára

Fimmta árið í röð hefur afkoma sjóðsins verið með miklum ágætum. Ávöxtun verðbréfa sjóðsins var 6,7% á árinu 2014, sem samsvarar 5,6% raunávöxtun. Hrein ávöxtun, það er þegar rekstrarkostnaður hefur verið dreginn frá hreinum fjármunatekjum, var 6,5% sem samsvarar 5,4% hreinni raunávöxtun á móti 5,6% 2013. Hrein raunávöxtun síðustu fimm ára er 4,7% að meðaltali á ári sem er talsvert umfram það viðmið sem stuðst er við í tryggingafræðilegri athugun lífeyrissjóðanna.

Ríflega sex þúsund sjóðfélagar

Fjöldi greiðandi sjóðfélaga var 2.491 og fjöldi þeirra sem fengu lífeyrisgreiðslur úr sjóðnum var 3.595. Sjóðfélagar greiddu 200 mkr. iðgjöld til sjóðsins, sem er 2,6% aukning frá fyrra ári og heildariðgjaldtekjur námu 603 mkr., sem er 4,7% hækkun frá fyrra ári. Heildarlífeyrisgreiðslur námu 1.268 mkr., vaxa um 5,9% frá fyrra ári.

Rekstrarkostnaður stendur í stað en nokkur aukning var í fjárfestingargjöldum

Rekstrarkostnaður og fjárfestingargjöld voru 146 mkr. á árinu 2014 en voru 129 mkr. 2013, sem er 13,1% hækkun milli ára. Rekstrarkostnaður var nær óbreyttur milli ára, 37 mkr., en fjárfestingargjöld voru 110 mkr., aukast um 17 mkr., sem stafar meðal annars af auknum umsvifum í fjárfestingarstarfsemi og auknum kostnaði við lánaumsýslu og eftirlit ýmis konar af hálfu opinberra aðila. Launakostnaður sjóðsins, þ.m.t. stjórnar og endurskoðunarnefndar, nam 53 mkr. árið 2014, þar af voru laun 44 mkr. og launatengd gjöld 9 mkr. Stöðugildi voru fimm á árinu 2014.

Vöxtur í sjóðfélagalánum, heimilt verður að greiða eingöngu vexti fyrstu 4 ár lánstímans

Sjóðurinn veitir bæði verðtryggð og óverðtryggð sjóðfélagalán í samræmi við veðmörk eigna, að hámarki 30 mkr. til allt að 40 ára. Ekkert hámark er vegna lána á fyrsta veðrétti að uppfylltum öðrum skilyrðum í lánareglum sjóðsins. Heimilt er að lána félagi í eigu sjóðfélaga með sjálfskuldarábyrgð hans þar sem eignarhlutur hans í félaginu er að minnsta kosti 25%. Af lánum veittum 2015 verður heimilt að greiða eingöngu vexti í allt að fjögur ár frá lántökudegi. Heildarfjárhæð útistandandi lána var 1.753 mkr. í lok árs 2014 en var 1.688 mkr. í lok árs 2013.

Eignastýring í traustum farvegi

Sjóðurinn var með eignastýringu hjá Eignastýringu Arion banka hf. á árinu 2014. Framkvæmd eignastýringar kallar á stöðuga árvekni þar sem mikilvægt er að ætíð sé leitað bestu kosta fyrir sjóðinn hverju sinni. Við ákvörðun fjárfestingarstefnu er tekið mið af hækkandi lífeyrisbyrði sjóðsins og stefnan því höfð varfærin þar sem mikilvægt er að vel takist til við ávöxtun eigna til að verja áunnin réttindi sjóðfélaga.

Tryggingafræðileg staða batnar

Í lok árs 2014 voru áfallnar skuldbindingar í tryggingafræðilegri athugun 1,34% hærri en eignir sjóðsins, á móti 2,46% í lok árs 2013, og heildarskuldbindingar voru 4,20% umfram heildareignir, á móti 4,96% 2013. Í lögum nr. 129/1997 um starfsemi lífeyrissjóða segir að leiði tryggingafræðileg athugun í ljós meira en 10% mun á milli eignarliða og lífeyrisskuldbindinga er skylt að gera breytingar á samþykktum sjóðsins. Það sama á við ef fyrrnefndur munur er meiri en 5% samfelt í fimm ár. Sjóðurinn er innan þeirra marka.

Upplýsingagjöf og aðgengi upplýsinga

Eftir áritun ársreiknings birtir sjóðurinn auglýsingu í Bændablaðinu þar sem gerð er grein fyrir starfsemi og reikningum fyrir liðið ár. Launagreiðenda- og sjóðfélagavefur er á slóðinni www.lsb.is, sem hefur auðveldað samskipti við sjóðinn. Á árinu 2013 var opnaður aðgangur að Lífeyrisgáttinni, sem er aðgengileg í gegnum sjóðfélagavefinn. Þar má sjá á einum stað yfirlit yfir réttindi í öllum samtryggingarsjóðum sem sjóðfélaginn á réttindi hjá. Algengt er að fólk eigi réttindi í mörgum lífeyrissjóðum og ætti tilkoma Lífeyrisgáttarinnar að gera því auðveldara að fá yfirsýn yfir áunnin réttindi. Í Handbók bænda er ítarleg grein um sjóðinn.

Á ársfundi sjóðsins 2014 var gerð grein fyrir skýrslu stjórnar, ársreikningi, fjárfestingarstefnu og tryggingafræðilegri stöðu sjóðsins. Greiðandi sjóðfélögum eru send yfirlit yfir greidd iðgjöld tvisvar á ári. Á vefsíðu sjóðsins má nálgast almennar upplýsingar um starfsemina, iðgjöld, lífeyrisrétt og lánareglur. Þar er einnig að finna öll nauðsynleg umsóknareyðublöð.

Stjórn og framkvæmdastjóri Lífeyrissjóðs bænda staðfesta hér með ársreikning sjóðsins fyrir árið 2014 með undirskrift sinni.

Reykjavík, 19. febrúar 2015.

Stjórn Lífeyrissjóðs bænda

Skúli Bjarnason, stjórnarformaður

Guðrún Lárusdóttir

Sara Lind Guðbergsdóttir

Vigdís M. Sveinbjörnsdóttir

Örn Bergsson

Framkvæmdastjóri

Ólafur K. Ólafsson

Áritun óháðs endurskoðanda

Til stjórnar og sjóðfélaga í Lífeyrissjóði bænda

Við höfum endurskoðað meðfylgjandi ársreikning Lífeyrissjóðs bænda fyrir árið 2014. Ársreikningurinn hefur að geyma skýrslu stjórnar, yfirlit um breytingar á hreinni eign til greiðslu lífeyris, efnahagsreikning 31. desember 2014, yfirlit um sjóðstreymi, upplýsingar um mikilvægar reikningsskilaaðferðir, skýringar og kennitölur.

Ábyrgð stjórnar og framkvæmdastjóra á ársreikningnum

Stjórn og framkvæmdastjóri eru ábyrgir fyrir gerð og framsetningu ársreikningsins í samræmi við lög um ársreikninga og reglur um ársreikninga lífeyrissjóða. Stjórn og framkvæmdastjóri eru einnig ábyrgir fyrir því innra eftirliti sem nauðsynlegt er varðandi gerð og framsetningu ársreikningsins, þannig að hann sé án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka.

Ábyrgð endurskoðanda

Ábyrgð okkar felst í því álitum sem við látum í ljós á ársreikningnum á grundvelli endurskoðunarinnar. Endurskoðað var í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla. Samkvæmt þeim ber okkur að fara eftir settum siðareglum og skipuleggja og haga endurskoðuninni þannig að nægjanleg víska fái um að ársreikningurinn sé án verulegra annmarka.

Endurskoðun felur í sér aðgerðir til staðfestingar á fjárhæðum og öðrum upplýsingum í ársreikningnum. Val endurskoðunaraðgerða byggir á faglegu mati endurskoðandans, þar með talið á þeirri hættu að verulegir annmarkar séu á ársreikningnum, hvort sem er af völdum sviksemi eða mistaka. Við áhættumatið er tekið tillit til þess innra eftirlits félagsins sem varðar gerð og glögga framsetningu ársreikningsins, til þess að skipuleggja viðeigandi endurskoðunaraðgerðir, en ekki í þeim tilgangi að gefa álit á virkni innra eftirlits fyrirtækisins. Endurskoðun felur einnig í sér mat á því hvort reikningsskilaaðferðir og matsaðferðir sem stjórnendur nota við gerð ársreikningsins séu viðeigandi sem og mat á framsetningu hans í heild og að ganga úr skugga um að skýrsla stjórnar hafi að geyma þær upplýsingar sem þar ber að veita í samræmi við lög um ársreikninga.

Við teljum að við endurskoðunina höfum við aflað nægilegra og viðeigandi gagna til að byggja álit okkar á.

Álit

Það er álit okkar að ársreikningurinn gefi glögga mynd af afkomu sjóðsins á árinu 2014, efnahag hans 31. desember 2014 og breytingu á handbæru fé á árinu 2014, í samræmi við reglur um ársreikninga lífeyrissjóða og lög um ársreikninga og að skýrsla stjórnar hafi að geyma þær upplýsingar, komi þær ekki fram annars staðar í ársreikningnum, sem þar ber að veita í samræmi við lög um ársreikninga.

Reykjavík, 19. febrúar 2015.

PricewaterhouseCoopers ehf

Kristinn F. Kristinsson
löggiltur endurskoðandi

Yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris 2014

	Skýr.	2014	2013
Iðgjöld			
Iðgjöld sjóðfélaga	3	200.280.391	195.271.900
Mótframlög	3	401.519.721	378.873.070
Réttindaflutningur og endurgreiðslur	4	776.500	1.089.144
Framlag ríkisins til jöfnunar örorkubyrði	4	12.603.072	11.895.309
		<u>615.179.684</u>	<u>587.129.423</u>
Lífeyrir			
Lífeyrir	5	1.285.191.392	1.219.349.258
Umsjónarnefnd eftirlauna	5	(18.063.980)	(22.259.485)
Annar beinn kostnaður vegna örorku		392.019	277.964
		<u>1.267.519.431</u>	<u>1.197.367.737</u>
Fjárfestingartekjur			
Tekjur af eignarhlutum	8	138.203.720	414.260.549
Vaxtatekjur og gengismunur	9	1.764.490.319	2.122.826.496
Breytingar á niðurfærslu eigna	18	0	(14.959.843)
Aðrar fjárfestingartekjur		1.225.733	1.319.292
		<u>1.903.919.772</u>	<u>2.523.446.494</u>
Fjárfestingargjöld			
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	6	52.132.216	52.505.877
Vaxtagjöld		89.508	24.184
Önnur fjárfestingargjöld		57.281.955	39.792.372
		<u>109.503.679</u>	<u>92.322.433</u>
Rekstrarkostnaður			
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	6	30.440.410	29.936.469
Annar rekstrarkostnaður		6.117.772	6.883.746
		<u>36.558.182</u>	<u>36.820.215</u>
Önnur gjöld	7	6.165.177	4.968.610
Hækkun á hreinni eign á árinu		1.099.352.987	1.779.096.922
Hrein eign frá fyrra ári		<u>27.337.987.379</u>	<u>25.558.890.457</u>
Hrein eign í árslok til greiðslu lífeyris		<u>28.437.340.366</u>	<u>27.337.987.379</u>

Efnahagsreikningur 31. desember 2014

	Skýr.	31.12.2014	31.12.2013
Eignir			
Fjárfestingar	2/16-17		
Verðbréf með breytilegum tekjum	10-14	11.034.402.382	11.246.534.167
Verðbréf með föstum tekjum	15	15.055.291.803	13.338.932.553
Eignarhlutar í hlutdeildarfélögum	17	0	12.374.518
Veðlán	18	1.703.406.752	1.637.672.377
Önnur útlán	19	38.321.346	79.573.111
Bankainnstæður		0	46.853.000
Aðrar fjárfestingar	16	81.172.581	75.982.131
		<u>27.912.594.864</u>	<u>26.437.921.857</u>
Fjárfestingar		<u>27.912.594.864</u>	<u>26.437.921.857</u>
Kröfur			
Iðgjaldakröfur	22	128.696.622	124.557.361
Aðrar kröfur		56.477.254	64.671.148
Kröfur		<u>185.173.876</u>	<u>189.228.509</u>
Aðrar eignir			
Rekstrarfjármunir og aðrar efnislegar eignir	23	2.543.190	2.006.740
Sjóður og veltiinnlán		377.502.614	794.501.016
Aðrar eignir		<u>380.045.804</u>	<u>796.507.756</u>
Eignir		<u>28.477.814.544</u>	<u>27.423.658.122</u>
Skuldir			
Viðskiptaskuldir			
Skuldir við lánastofnanir	25	22.486.364	68.213.190
Ýmsar skuldir	24	17.987.814	17.457.553
		<u>40.474.178</u>	<u>85.670.743</u>
Skuldir		<u>40.474.178</u>	<u>85.670.743</u>
Hrein eign til greiðslu lífeyris alls	26	<u>28.437.340.366</u>	<u>27.337.987.379</u>
Aðrar upplýsingar	16		
Mat á lífeyrisskuldbindingum	26		

Yfirlit um sjóðstreymi 2014

	2014	2013
Inngreiðslur		
Iðgjöld	610.966.085	526.437.383
Fjárfestingartekjur	253.237.054	202.648.364
Afborganir verðbréfa	1.132.808.648	1.053.307.387
Seld verðbréf með breytilegum tekjum	3.008.119.383	3.308.871.118
Seld verðbréf með föstum tekjum	128.529.960	1.498.553.017
Inngreiðslur	5.133.661.130	6.589.817.269
Útgreiðslur		
Lífeyrir	1.267.488.038	1.197.372.055
Fjárfestingargjöld	101.832.715	54.944.296
Rekstrarkostnaður án afskrifta	89.792.082	85.335.808
Aðrar útgreiðslur	6.165.177	5.349.113
Útgreiðslur	1.465.278.012	1.343.001.272
Ráðstöfunarfé til kaupa á verðbréfum og annarri fjárfestingu	3.668.383.118	5.246.815.997
Kaup á verðbréfum og önnur fjárfesting		
Kaup á verðbréfum með breytilegum tekjum	1.940.125.520	3.592.256.491
Kaup á verðbréfum með föstum tekjum	2.037.719.550	1.155.887.806
Ný veðlán og útlán	107.000.000	24.000.000
Aðrar fjárfestingar	536.450	21.466.464
Ráðstöfun alls	4.085.381.520	4.793.610.761
Hækkun (lækkun) á sjóði og veltiinnlánnum	(416.998.402)	453.205.236
Sjóður og veltiinnlán í ársbyrjun	794.501.016	341.295.780
Sjóður og veltiinnlán í lok árs	377.502.614	794.501.016

1. Starfsemi

Lífeyrissjóður bænda starfar samkvæmt lögum nr. 12/1999 um Lífeyrissjóð bænda og lögum nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða. Nánari reglur um framkvæmd laganna eru í samþykktum sjóðsins.

Gildandi lög um sjóðinn og fyrstu samþykktir hans tóku gildi 1. júlí 1999. Gildandi samþykktir tóku gildi 8. júní 2012.

Skýringar þessar taka mið af gildandi lögum í árslok 2014. Starfsemi sjóðsins felst í rekstri samtryggingarsjóðs.

Lífeyrissjóðurinn veitir viðtöku iðgjaldi til greiðslu lífeyris vegna elli til æviloka, örorku eða andláts samkvætt nánari ákvæðum samþykktanna.

Bændur

Bændur eiga skylduaðild að lífeyrissjóðnum samkvæmt 3. gr. laga um sjóðinn og skulu allir bændur og makar þeirra er starfa að búrekstri vera sjóðfélagar. Ef makinn er ekki aðili að búrekstrinum og á ekki sjálfsgæða fulla aðild að öðrum lífeyrissjóði skal veita honum aðild að sjóðnum óski hann þess skriflega. Bóndi er sá sem stundar búrekstur á lögbýli þar sem hann á lögheimili og búrekstur fellur undir atvinnugreinanúmer 01 og 02 í atvinnugreinaflokkun Hagstofu Íslands, sbr. ÍSAT 95 (Undanþegnir eru undirflokkar 01.4, 01.5 og 02.02.). Samkvæmt 4. mgr. sömu greinar er heimilt að veita þeim sem stunda búrekstur utan lögbýla og þeim sem ekki eiga lögheimili á bújörðum sínum aðild að sjóðnum enda hafi hlutaðeigandi meirihluta tekna sinna af búrekstri.

Launþegar

Launþegar er starfa við landbúnað skulu vera sjóðfélagar samkvæmt 3. mgr. 3. gr. enda eigi þeir ekki sjálfsgæða aðild að öðrum lífeyrissjóði. Hafi sjóðfélagi (bóndi) atvinnutekjur af öðru en búrekstri og þessi störf veita ekki sjálfsgæða aðild að öðrum lífeyrissjóði er honum heimilt að greiða iðgjöld af slíkum tekjum til sjóðsins samkvæmt 5. mgr. 3. gr. laganna.

Lífeyrisréttindi

Með iðgjaldagreiðslum til öflunar lífeyrisréttinda ávinnur sjóðfélagi sér og maka sínum og börnum eftir því sem við á rétt til ellilífeyris, örorkulífeyris, maka- og barnalífeyris. Réttur til töku ellilífeyris hefst þegar sjóðfélagi er orðinn 67 ára. Sjóðfélagi á rétt á örorkulífeyri og barnalífeyri, ef við á, ef hann verður fyrir orkutapi sem metið er 50% eða meira að uppfylltum ákveðnum skilyrðum. Andist sjóðfélagi eiga eftirlifandi maki og börn, yngri en 18 ára, rétt á lífeyri úr sjóðnum samkvætt nánari reglum.

Í samþykktum sjóðsins er kveðið nánar á um ávinnslu réttinda og var hún óháð aldri til ársloka 2006 en blönduð, þ.e. bæði jöfn og aldurstengd frá ársbyrjun 2007. Lífeyrissjóðurinn ábyrgist lífeyrisskuldbindingar sínar með eignum sínum. Tryggingafræðileg úttekt á stöðu sjóðsins getur haft áhrif á lífeyrisréttindi sjóðfélaga því sjóðnum er skylt að auka eða skerða lífeyrisréttindi sjóðfélaga fari munur milli eigna og lífeyrisskuldbindinga sjóðsins fram yfir tiltekin mörk.

2. Reikningsskilaaðferðir

Ársreikningurinn er í samræmi við lög um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða, reglur um ársreikninga lífeyrissjóða og góða reikningsskilavenju. Við gerð ársreikningsins er í öllum meginatriðum fylgt sömu reikningsskilaaðferðum og á fyrra ári.

Sjóður og veltiinnlán eru færð undir liðnum aðrar eignir í efnahagsreikningi. Um er að ræða þær innstæður í fjármálastofnunum sem ekki eru háðar takmörkunum á notkun og sem bundnar eru til þriggja mánaða eða skemmri tíma. Bankainnstæður sem bundnar eru lengur en 3 mánuði eru færðar undir liðnum fjárfestingar í efnahagsreikningi.

Fullnustueignir

Fullnustueignir eru eignir sem sjóðurinn hefur leyst til sín vegna vanskila lántakenda. Fullnustueignir eru undir liðnum aðrar fjárfestingar og eru metnar á kostnaðarverði eða áætluðu markaðsverði, hvort sem lægra reynist.

Verðbréfaeign

Verðbréfaeign sjóðsins skiptist í verðbréf með breytilegum tekjum, verðbréf með föstum tekjum, eignarhluta í hlutdeildarfélagum, veðlán og önnur útlán. Skilgreiningar á framangreindri flokkun ásamt matsaðferðum sem beitt er við hvern lið fjárfestinga eru eftirfarandi:

Verðbréf með breytilegum tekjum

Verðbréf með breytilegum tekjum eru framseljanleg verðbréf svo sem hlutabréf, hlutdeildarskírteini og önnur slík verðbréf með breytilegum tekjum eða verðbréf sem háð eru afkomu útgefanda. Þau verðbréf með breytilegum tekjum sem skráð eru á skipulegum verðbréfamarkaði, þar með taldir innlendir og erlendir verðbréfasjóðir, eru eignfærð á markaðsverði í árslok, en það telst vera verðið á síðasta skráningardegi ársins. Óskráð bréf eru metin á kaupverði eða markaðsverði, liggja það fyrir á einstökum bréfum.

Verðbréf með föstum tekjum

Verðbréf með föstum tekjum eru framseljanleg skuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum sem gefin eru út af lánastofnunum, opinberum aðilum eða öðrum félögum. Hér er átt við bréf sem t.d. eru bundin við vísitölu eða gengi gjaldmiðla hvort sem vextir eru fastir eða hafa tiltekna vaxtaviðmiðun. Verðbréf með föstum tekjum eru færð til eignar miðað við ávöxtunarkröfu þeirra á kaupdegi. Afleiðutengd skuldabréf eru færð til eignar á markaðsverði.

Eignarhlutar í hlutdeildarfélögum

Eignarhlutar sjóðsins í hlutdeildarfélögum eru færðir í samræmi við hlutdeild sjóðsins í eigin fé þeirra.

Veðlán

Útlán til sjóðfélaga eru færð til eignar með áföllnum vöxtum miðað við vaxtakjör þeirra. Veðlán eru færð niður í efnahagsreikningi vegna óvissu um innheimu. Hér er ekki um endanlega afskrift að ræða heldur er myndaður afskriftareikningur til að mæta þeim kröfum sem kunna að tapast. Reiknuð er almenn niðurfærsla þar sem sérstakar áhættur hafa verið metnar.

Önnur útlán

Í þessum flokki eru eldri lán til Lánasjóðs landbúnaðarins með ábyrgð ríkisins ásamt lánum til Veðdeildar Búnaðarbankans einnig með ríkisábyrgð. Bréfin eru færð til eignar miðað við ávöxtunarkröfu þeirra á kaupdegi.

Meðhöndlun verðtryggðra og erlendra eigna

Eignir og skuldir sem bundnar eru vísitölu eða gengi erlendra gjaldmiðla eru færðar upp miðað við verðlag eða gengi í árslok. Rekstrartekjur og gjöld í erlendum gjaldmiðlum eru umreiknuð á gengi viðskiptadags.

Aðrar reikningsskilaaðferðir sem snerta einstök efnisatriði ársreikningsins eru tilgreindar í skýringum hér á eftir.

3. Iðgjöld

Iðgjöld eru tekjufærð eftir skilagreinum sem borist hafa sjóðnum. Áætlað er fyrir ógreiddum iðgjöldum í árslok m.v. fyrri reynslu og eru þau eignfærð sem kröfur í efnahagsreikningi. Iðgjöld sjóðfélaga eru 4% af launum og móttframlög vinnuveitenda 8%. Sjálfstæðir atvinnurekendur greiða bæði hlut launþega og launagreiðanda auk þess sem greiða þarf 0,13% af iðgjaldsstofni vegna VIRK endurhæfingarsjóðs.

Lög um sjóðinn kveða á um að móttframlag á móti iðgjöldum bænda skuli greitt af sjóðfélögum nema samið sé um greiðslu þess úr ríkissjóði í búvörusamningi eða með öðrum sambærilegum hætti. Síðast kom framlag úr ríkissjóði í fjárukalögum 2010 sem nýtt var til greiðslu á hálfu móttframlagi til sjóðsins 2011 og 2012. Framlög ríkisins til sjóðsins hafa nú alfarið fallið niður og þarf því að krefja bændur sjálfa um greiðslu fulls móttframlags frá árinu 2013. Í tölum hvers árs yfir móttframlög er 8% framlagið sýnt auk óráðstafaðs framlags.

4. Réttindaflutningar, endurgreiðslur og framlag ríkis til jöfnunar örorkubyrði

Iðgjöld eru endurgreidd til þeirra sem hafa náð 70 ára aldri, eru ekki sjóðfélagar skv. ákvæðum 1. mgr. 3. gr. laga nr. 12/1999 svo og til dánarbúa og greiðenda undir 16 ára aldri. Ennfremur eru endurgreidd móttframlög launagreiðenda á móti þeim launþegaiðgjöldum sem endurgreidd eru. Endurgreiðslur voru óverulegar á árinu.

Réttindaflutningar frá sjóðnum voru óverulegir.

Framlag ríkisins til jöfnunar á örorkubyrði er hluti af tryggingagjaldi vegna launa og rennur til lækkunar og jöfnunar á örorkubyrði milli lífeyrissjóða. Framlag ríkisins fyrir árið 2014 nam 13 mkr.

5. Lífeyrir

Undir lífeyri falla lífeyrisgreiðslur sjóðsins, það er ellilífeyrir, makalífeyrir, örorkulífeyrir og barnalífeyrir.

Lífeyrir greinist þannig:	Eftirlaun	Umsjónarnefnd	Samtals 2014	Samtals 2013
	skv. áunnum réttindum	eftirlauna skv. II. kafla 12/1999		
Ellilífeyrir	1.076.061.919	195.930	1.076.257.849	1.010.714.259
Makalífeyrir	88.534.356	17.868.050	106.402.406	108.662.778
Örorkulífeyrir	98.408.752	0	98.408.752	96.337.446
Barnalífeyrir	4.122.385	0	4.122.385	3.634.775
Lífeyrir alls.....	<u>1.267.127.412</u>	<u>18.063.980</u>	<u>1.285.191.392</u>	<u>1.219.349.258</u>

Lífeyrisframlag ríkissjóðs

Samkvæmt 10. gr. laga nr. 12/1999 um Lífeyrissjóð bændna skal ríkissjóður greiða lífeyri þeirra bændna, sem taka lífeyri skv. II. kafla sömu laga.

6. Rekstrarkostnaður

Rekstrarkostnaði sjóðsins er skipt á fjárfestingargjöld og rekstrarkostnað eftir því hvort um er að ræða kostnað við eignaumsýslu eða annan rekstur sjóðsins.

7. Gjald lífeyrissjóða til VIRK Starfsendurhæfingarsjóðs

Samkvæmt 1. mgr. bráðabirgðaákvæðis XII. laga nr. 129/1997, um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða, skulu lífeyrissjóðir greiða gjald sem samsvarar 0,13% af samanlögðum iðgjaldastofni allra sjóðfélaga til VIRK Starfsendurhæfingarsjóðs. Fyrsta greiðslan var reiknuð af iðgjaldsstofni októbermánaðar 2012.

8. Tekjur af eignarhlutum

Undir tekjur af eignarhlutum fellur arður af hlutabréfum, söluhagnaður og óinnleystur gengismunur af hlutabréfum, bæði vegna breytinga á gengi bréfanna og gengi erlendra gjaldmiðla.

9. Vaxtatekjur og gengismunur

Undir vaxtatekjur og gengismun falla vaxtatekjur af verðbréfum með föstum tekjum, veðlánnum, auk vaxtatekna af iðgjöldum og innlánnum. Þá fellur undir þennan lið gengismunur af verðbréfum með föstum tekjum í erlendum gjaldmiðlum og breytingar á verði innlendra og erlendra hlutdeildarskírteina.

Vaxtatekjur og gengismunur greinast þannig:	2014	2013
Vaxtatekjur af bankainnstæðum.....	41.776.777	25.516.667
Gengismunur af erlendum gjaldeyrisreikningum.....	-936.337	9.162.809
Dráttarvextir af iðgjöldum.....	7.894.854	7.450.355
Lántökuþóknun sjóðfélagalána að frádregnum kostnaði við verðmat jarða.....	1.381.476	2.835.000
Vaxtatekjur og gengismunur af verðbréfum.....	1.714.373.549	2.077.861.665
	<u>1.764.490.319</u>	<u>2.122.826.496</u>

Fjárfestingar**10. Verðbréf með breytilegum tekjum:**

	2014	2013
Eignarhlutar í innlendum hlutafélögum.....	1.866.338.874	1.061.883.258
Eignarhlutar í erlendum hlutafélögum.....	75.521.905	107.352.472
Hlutdeildarskírteini í innlendum verðbréfasjóðum.....	4.049.910.714	5.565.808.283
Hlutdeildarskírteini í erlendum verðbréfasjóðum.....	5.042.630.889	4.511.490.154
	<u>11.034.402.382</u>	<u>11.246.534.167</u>

11. Eignarhlutar í innlendum félögum:

Skráð félög í Kauphöll Íslands:	Hlutdeild	Nafnverð	Markaðsverð
Hagar hf.....	0,18%	2.059.816	83.319.557
Icelandair Group hf.....	0,01%	552.000	11.812.800
N1 hf.....	0,31%	2.204.528	51.145.050
Reginn hf.....	0,12%	1.765.769	23.926.170
Sjóvá-Almennar tryggingar hf.....	0,90%	14.263.422	170.447.893
Vátryggingafélag Íslands hf.....	0,39%	9.698.739	87.773.588
			<u>428.425.058</u>

Óskráð innlend hlutabréf:

Advania hf.....	0,06%	668.594	2.941.814
Atorka Group hf.....	0,09%	566.480	1.019.651
Bakkastakkur slhf.....	1,91%	953.179	953.179
Edda slhf.....	2,10%	22.440.107	24.045.000
Eignarhaldsfélag lífeyrissjóða um verðbréfabing.....	1,72%	128.480	128.480
Eik fasteignafélag hf.....	0,21%	7.103.742	44.043.200
FAST-1 slhf.....	0,26%	17.360.562	17.360.562
Hampiðjan hf.....	1,32%	6.605.000	149.273.000
Horn II slhf.....	1,23%	832.615	90.904.906
HSV eignarhaldsfélag slhf.....	2,63%	83.000.000	83.000.000
Jarðvarmi GP hf.....	1,08%	43.120	56.056
Jarðvarmi slhf.....	1,03%	126.356	146.067.536
Kjölfesta slhf.....	2,50%	40.045.424	38.243.380
Reiknistofa lífeyrissjóða.....	5,70%	3.370.250	6.248.413
Reitir fasteignafélag hf.....	0,54%	4.081.276	214.266.990
SF V slhf.....	1,10%	1.000.000	97.200.000
SF VI slhf.....	2,10%	619.250	61.925.000
SF1 GP ehf.....	1,20%	6.000	3.480
SÍA II GP hf.....	1,67%	66.667	66.667
SÍA II slhf.....	1,67%	922.500	86.253.750
Skipti hf.....	0,33%	31.810.642	90.660.330
SRE I GP hf.....	1,88%	75.000	21.750
SRE I slhf.....	1,87%	274.687	35.420.889
SRE II GP hf.....	3,66%	146.276	133.111
SRE II slhf.....	3,66%	1.482.988	194.360.407
Stoðir hf.....	0,01%	717.736	1.234.506
Veðskuld slhf.....	1,49%	52.081.759	52.081.759
Samtals.....			<u>1.437.913.816</u>
Eignarhlutar í innlendum félögum alls.....			<u>1.866.338.874</u>

12. Eignarhlutar í erlendum félögum:

BankNordik P/F.....	DKK	35.147	<u>75.521.905</u>
			<u>75.521.905</u>
Eignarhlutar í erlendum félögum alls.....			<u>75.521.905</u>
Hlutabréfaeign alls.....			<u>1.941.860.779</u>

13. Hlutdeildarskírteini

Innlendir verðbréfasjóðir:

Sjóðir með hlutabréfum.....	1.549.288.604
Sjóðir með skuldabréfum.....	<u>2.500.622.110</u>
	<u>4.049.910.714</u>

Erlendir verðbréfasjóðir:

Sjóðir með hlutabréfum.....	5.031.695.594
Sjóðir með skuldabréfum.....	<u>10.935.295</u>
	<u>5.042.630.889</u>

Hlutdeildarskírteini alls.....	<u>9.092.541.603</u>
--------------------------------	----------------------

14. Hlutdeildarskírteini, sundurliðun

Innlendir verðbréfasjóðir með innlendum hlutabréfum:

Stefnir - ÍS 5.....	532.968.293
Stefnir - ÍS 15.....	989.208.302
ALDA Equity Opportunity Fund.....	24.234.549
Stefnir Íslenski Athafnasjóðurinn I.....	2.877.460
	<u>1.549.288.604</u>

Innlendir verðbréfasjóðir með skuldabréfum:

Stefnir - Ríkisverðbréfasjóður langur.....	1.792.360.708
Stefnir - Lausafjársgjóður.....	26.749.755
Íslandssjóðir, Sjóður 1 - Skuldabréf.....	158.335.219
VIB, Sjóður 11 - Fyrirtækjabréf.....	56.832.358
Landsvaki-Fyrirtækjabréfadeild.....	1.446.934
Stefnir - Ríkisverðbréfasjóður millilangur.....	464.897.136
	<u>2.500.622.110</u>
Innlendir verðbréfasjóðir alls.....	<u>4.049.910.714</u>

Erlendir verðbréfasjóðir með hlutabréfum

Skráðir sjóðir í EUR:

Gjaldmiðill

JPMorgan Fleming Liq Funds - EUR Liquidity Fund.....	EUR	215.016.670
Katla Fund Global Value.....	EUR	313.112.769
Katla Manager Selection - Global Equity EUR.....	EUR	3.946.682.388
		<u>4.474.811.827</u>
Skráðir sjóðir í USD:		
Wellington Global Research Equity.....	USD	252.405.460
iShares MSCI World Ucits ETF (Dist).....	USD	124.546.900
JPMorgan Fleming - USD Liquidity Fund.....	USD	179.931.407
		<u>556.883.767</u>
Erlendir verðbréfasjóðir með hlutabréfum alls.....		<u>5.031.695.594</u>

Erlendir verðbréfasjóðir með skuldabréfum

Skráðir sjóðir í USD:

JPMorgan F Liq. Funds - USD Treasury Liq. Fund.....	USD	10.935.295
		<u>10.935.295</u>
Erlendir verðbréfasjóðir með skuldabréfum alls.....		<u>10.935.295</u>
Erlendir verðbréfasjóðir alls.....		<u>5.042.630.889</u>
Verðbréfasjóðir samtals.....		<u><u>9.092.541.603</u></u>

15. Verðbréf með föstum tekjum

Skuldabréf með ríkisábyrgð:	Gjaldmiðill	2014	2013
Byggðastofnun.....	ISK	63.171.440	60.017.140
Húsbréf.....	ISK	144.753.202	181.503.086
Húsnæðisbréf.....	ISK	0	1.490.272
Íbúðabréf.....	ISK	7.934.711.883	7.167.395.507
Landsbanki Íslands (Lánasjóður landbúnaðarins).....	ISK	561.827.200	614.896.640
Ríkisbréf.....	ISK	1.745.012.669	1.254.180.316
Spariskírteini ríkissjóðs.....	ISK	35.867.598	0
Önnur skuldabréf með ríkisábyrgð.....	ISK	537.309.930	489.944.500
Önnur skuldabréf með ríkisábyrgð.....	USD	424.519.714	384.817.411
		<u>11.447.173.636</u>	<u>10.154.244.872</u>
Önnur skuldabréf í innlendum gjaldmiðli:			
Skuldabréf sveitarfélaga.....	ISK	1.023.870.417	963.218.712
Skuldabréf fjármálastofnana.....	ISK	246.375.278	146.423.780
Skuldabréf fyrirtækja.....	ISK	1.928.893.943	1.714.473.650
		<u>3.199.139.638</u>	<u>2.824.116.142</u>
Önnur skuldabréf í erlendum gjaldmiðli:			
Erlend skuldabréf fyrirtækja.....	USD	398.174.082	360.571.539
Erlend skuldabréf fyrirtækja.....	EUR	10.804.447	0
		<u>408.978.529</u>	<u>360.571.539</u>
Önnur skuldabréf alls.....		<u>3.608.118.167</u>	<u>3.184.687.681</u>
Verðbréf með föstum tekjum alls.....		<u>15.055.291.803</u>	<u>13.338.932.553</u>

16. Aðrar upplýsingar

Framtaks- og fasteignafjárfestingar

Lífeyrissjóður bænda hefur undanfarin ár gert samninga um fjárfestingar í framtakssjóðum (private equity funds). Með samningunum hefur sjóðurinn skuldbundið sig til að fjárfesta fyrir ákveðna fjárhæð, sem er innkolluð í nokkrum áföngum. Útistandandi skuldbinding er 537,7 mkr. í lok árs 2014.

Fullnustueignir

Lífeyrissjóður bænda hefur leyst til sín tvær eignir og er bókfært virði fullnustueigna nú 81,5 mkr.

Hlutdeildarfélag

17. Eignarhlutar í hlutdeildarfélagi

Eignarhlutar sjóðsins í hlutdeildarfélagum eru færðir í samræmi við hlutdeild félagsins í eigin fé þeirra.

Sjóðurinn átti í einu hlutdeildarfélagi, Jöklum-Verðbréfum hf, sem er að jöfnu í eigu þriggja lífeyrissjóða og var hlutur sjóðsins 10 mkr. af 30 mkr. hlutafé félagsins. Hlutur sjóðsins var seldur á árinu.

Eignarhlutdeildin þróaðist þannig:	2014	2013
Bókfært verð í ársbyrjun.....	12.374.518	12.374.518
Hlutdeild í afkomu.....	125.482	0
Sala.....	(12.500.000)	0
Bókfært verð í lok árs.....	<u>0</u>	<u>12.374.518</u>

Veðlán

18. Veðlán greinast þannig:

	2014	2013
Skuldabréf einstaklinga/sjóðfélaga.....	1.753.406.752	1.687.672.377
Varúðarniðurfærsla v/sjóðfélagalána.....	(50.000.000)	(50.000.000)
	<u>1.703.406.752</u>	<u>1.637.672.377</u>

Varúðarniðurfærsla vegna sjóðfélagalána sundurliðast þannig:

	2014	2013
Niðurfærsla 1.1.....	50.000.000	35.040.157
Hækkun niðurfærslu.....	0	14.959.843
	<u>50.000.000</u>	<u>50.000.000</u>

Önnur útlán

19. Önnur útlán greinast þannig:

	2014	2013
Landsbanki Íslands (Lánasjóður landbúnaðarins).....	28.920.090	69.168.570
Veðdeild Búnaðarbanka.....	9.401.256	10.404.541
	<u>38.321.346</u>	<u>79.573.111</u>

20. Fjárfestingar skiptast þannig eftir gjaldmiðlum:

	ISK	Í erl. gjaldm.	Samtals
Verðbréf með breytilegum tekjum.....	5.916.249.588	5.118.152.794	11.034.402.382
Verðbréf með föstum tekjum.....	14.221.793.560	833.498.243	15.055.291.803
Veðlán.....	1.703.406.752	0	1.703.406.752
Önnur útlán.....	38.321.346	0	38.321.346
Aðrar fjárfestingar.....	81.172.581	0	81.172.581
	<u>21.960.943.827</u>	<u>5.951.651.037</u>	<u>27.912.594.864</u>
Hlutfallsleg skipting	78,68%	21,32%	100%

Erlendir gjaldmiðlar sundurliðast sem hér segir:

EUR.....	4.485.616.274
USD.....	1.390.512.858
DKK.....	75.521.905
	<u>5.951.651.037</u>

21. Markaðsverð fjárfestinga sjóðsins

Markaðsverð fjárfestinga sjóðsins er áætlað kr. 29.270 m.kr. eða 1.357 mkr. hærra en bókfært verð þeirra.

22. Iðgjaldakröfur:

Tekjufærð áætlun um ókomin iðgjöld vegna ársins 2014	46.121.338
Rsk innheimta iðgjalda vegna ársins 2013 með eindaga í febrúar 2014	14.600.261
Ógreiddar kröfur í lögfræðimeðferð	2.270.820
Innheimt iðgjöld með gjalddaga 10. janúar 2015	26.684.882
Aðrar ógreiddar kröfur	39.019.321
	<u>128.696.622</u>

23. Rekstrarfjármunir og aðrar efnislegar eignir

Húsgögn, tölur og tæki eru færð til eignar í ársreikningi sem rekstrarfjármunir og afskrifuð á fimm árum.

Rekstrarfjármunir greinast þannig:

Eignir 31.12.2013	2.006.740
Kaup á árinu 2014	1.536.942
Afskrifað á árinu 2014	(1.000.492)
	<u>2.543.190</u>

24. Ýmsar skuldir

Ýmsar skuldir greinast þannig:

	2014	2013
Ógreiddir reikningar vegna desembermánaðar	17.987.814	17.457.553
	<u>17.987.814</u>	<u>17.457.553</u>

25. Skuldir við lánastofnanir

Gjaldeyrirsvarnsamningar og vaxtaskiptasamningar við Landsbanka, Kaupþing og Glitni hafa nú verið gerðir upp og hefur þeim að mestu verið skuldajafnað á móti kröfum sjóðsins á bankana. Enn ríkir þó óvissa um eitt skuldabréf hjá Glitni banka og með hvaða hætti það verður gert upp. Bókfærð krafa bankans á hendur sjóðnum er 22,5 mkr. en LSB telur sig eiga rétt á skuldajöfnun upp á 10 mkr. á móti þeirri skuld.

26. Tryggingafræðileg athugun

Samkvæmt niðurstöðu tryggingafræðilegrar athugunar á stöðu lífeyrissjóðsins í árslok 2014, miðað við 3,5% ársvexti eru endurmetnar eignir 378 mkr. lægri en áfallnar skuldbindingar eða -1,3% og 1.452 mkr. lægri en heildarskuldbindingar eða -4,2%

Eignir:	Áfallin skuldbinding	Framtíðar- skuldbinding	Heildar- skuldbinding
Hrein eign til greiðslu lífeyris.....	28.437.340.366	0	28.437.340.366
Nývirði verðbréfa, hækkun.....	627.611.234	0	627.611.234
Núvirði framtíðariðgjalda.....	0	5.338.900.000	5.338.900.000
Lækkun vegna fjárfestingargjalda.....	(1.244.708.740)	0	(1.244.708.740)
	<u>27.820.242.860</u>	<u>5.338.900.000</u>	<u>33.159.142.860</u>
Skuldbindingar:			
Ellilífeyrir.....	24.725.237.556	5.279.000.000	30.004.237.556
Örorkulífeyrir.....	1.270.901.411	607.400.000	1.878.301.411
Makalífeyrir.....	1.556.091.054	170.800.000	1.726.891.054
Barnalífeyrir.....	13.917.255	93.156.635	107.073.890
Rekstrarkostnaður.....	632.227.409	262.664.413	894.891.822
	<u>28.198.374.685</u>	<u>6.413.021.048</u>	<u>34.611.395.733</u>
Eign umfram skuldbindingar.....	(378.131.825)	(1.074.121.048)	(1.452.252.873)
Í hlutfalli af skuldbindingum.....	(1,34%)	(16,75%)	(4,20%)

Önnur mál

27. Laun og tengd gjöld greinast þannig:

	2014	2013
Laun starfsfólks	39.115.342	38.072.818
Laun stjórnar og endurskoðunarnefndar.....	5.156.100	5.341.140
Launatengd gjöld	8.935.447	8.810.577
	<u>53.206.889</u>	<u>52.224.535</u>
Meðalfjöldi stöðugilda	5,00	5,00

28. Heildarlaun og þóknunir til stjórnenda sjóðsins greinast þannig:

	2014
Skúli Bjarnason, stjórnarformaður.....	1.649.340
Guðrún Lárusdóttir, stjórnarmaður	824.670
Halldóra Friðjónsdóttir, stjórnarmaður.....	828.630
Vigdís M. Sveinbjörnsdóttir, stjórnarmaður.....	824.670
Örn Bergsson, stjórnarmaður.....	892.710
Ólafur K. Ólafs, framkvæmdastjóri.....	12.695.054

29. Þóknun til endurskoðenda

Þóknun PricewaterhouseCoopers ehf, ytri endurskoðenda sjóðsins, nam 2.278 þús. kr. og þóknun Ernst & Young vegna innri endurskoðunar nam 923 þús. kr.

30. Kennitölur

	2014	2013	2012	2011	2010
Ávöxtun:					
Nafnávöxtun.....	6,6%	9,6%	10,4%	8,5%	7,1%
Raunávöxtun.....	5,6%	5,8%	5,6%	3,1%	4,4%
Hrein nafnávöxtun.....	6,5%	9,5%	10,2%	8,3%	6,8%
Hrein raunávöxtun.....	5,4%	5,6%	5,5%	2,9%	4,1%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar:					
síðastliðin 5 ár	4,7%	3,7%	(1,4%)	(2,6%)	(1,6%)
síðastliðin 10 ár.....	2,0%	2,2%	2,7%	1,6%	1,0%
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga:					
Skráð vbr. m. breytil. tekjum.....	32,4%	37,9%	37,9%	40,2%	45,3%
Skráð vbr. m. föstum tekjum.....	48,4%	45,6%	48,4%	45,3%	43,4%
Óskráð verðbr. m. brl. tekjum ..	7,1%	4,7%	1,6%	1,1%	0,3%
Óskráð verðbr. m. föstum tekj. .	5,8%	4,9%	4,8%	5,4%	2,9%
Veðlán	6,1%	6,2%	6,7%	7,2%	7,0%
Önnur útlán	0,1%	0,3%	0,5%	0,8%	1,0%
Bankainnstæður	0,0%	0,2%	0,0%	0,0%	0,0%
Aðrar fjárfestingar	0,3%	0,3%	0,1%	0,0%	0,0%
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum:					
Eignir í ísl. krónum	78,7%	79,7%	81,0%	82,3%	81,5%
Eignir í erl. gjaldmiðlum	21,3%	20,3%	19,0%	17,7%	18,5%
Fjöldi:					
Fjöldi virkra sjóðfélaga	2.491	2.592	2.657	2.820	2.822
Fjöldi lífeyrisþega.....	3.595	3.578	3.554	3.507	3.507
Hlutfallsleg skipting lífeyris:					
Ellilífeyrir	84,9%	84,4%	84,7%	83,7%	84,4%
Örorkulífeyrir	7,8%	8,0%	7,4%	7,9%	6,8%
Makalífeyrir	7,0%	7,2%	7,5%	8,1%	8,4%
Barnalífeyrir	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	0,4%
Lífeyrisbyrði	206,0%	203,9%	229,4%	228,8%	205,1%
Tryggingafræðileg athugun:					
Hrein eign umfram					
áfallnar skuldbindingar	(1,3%)	(2,5%)	(2,4%)	(9,9%)	(8,8%)
Hrein eign umfram					
heildarskuldbindingar	(4,2%)	(5,0%)	(4,6%)	(12,3%)	(11,9%)
Skilgreiningar:					
Raunávöxtun	Ávöxtun sjóðsins, umfram verðlagsbreytingar samkvæmt vísitölu neysluverðs.				
Hrein nafnávöxtun	Ávöxtun sjóðsins, án tillits til verðlagsbreytinga, þegar kostnaður við rekstur sjóðsins hefur verið dreginn frá.				
Hrein raunávöxtun	Raunávöxtun þegar kostnaður við rekstur sjóðsins hefur verið dreginn frá.				
Fjöldi sjóðfélaga	Meðaltal fjölda sjóðfélaga sem greiddi iðgjald á reikningsárinu.				
Fjöldi lífeyrisþega	Meðaltal fjölda lífeyrisþega sem fékk greiddan lífeyri á reikningsárinu.				
Lífeyrisbyrði	Lífeyrisbyrði sýnir hlutfall lífeyrisgreiðslna af iðgjöldum.				

Statement of Changes in Net Assets for Pension Payments 2014

	2014	2013
Premiums		
Members	200.280.391	195.271.900
Employers	401.519.721	378.873.070
Transfer of rights and repayments	776.500	1.089.144
Government contribution to equalize disability burden	12.603.072	11.895.309
	<u>615.179.684</u>	<u>587.129.423</u>
Pensions		
Pensions	1.285.191.392	1.219.349.258
Received from the Retirement Committee	(18.063.980)	(22.259.485)
Other direct expense due to disability pension	392.019	277.964
	<u>1.267.519.431</u>	<u>1.197.367.737</u>
Investment income		
Revenues from building ownership	138.203.720	414.260.549
Interest income and exchange-rate difference	1.764.490.319	2.122.826.496
Provision for securities	0	(14.959.843)
Other investment income	1.225.733	1.319.292
	<u>1.903.919.772</u>	<u>2.523.446.494</u>
Investment expenses		
General and administrative expenses	109.503.679	92.322.433
	<u>109.503.679</u>	<u>92.322.433</u>
Operating expenses		
General and administrative expenses	36.558.182	36.820.215
	<u>36.558.182</u>	<u>36.820.215</u>
Other expenses	6.165.177	4.968.610
	<u>6.165.177</u>	<u>4.968.610</u>
Changes of net assets during the year	1.099.352.987	1.779.096.922
Net assets from previous year	27.337.987.379	25.558.890.457
	<u>27.337.987.379</u>	<u>25.558.890.457</u>
Net assets for pension payments at year end	28.437.340.366	27.337.987.379
	<u>28.437.340.366</u>	<u>27.337.987.379</u>

Balance Sheet December 31, 2014

	31.12.2014	31.12.2013
Assets		
Investments		
Variable income securities	11.034.402.382	11.258.908.685
Fixed income securities	15.055.291.803	13.336.184.010
Mortgages	1.703.406.752	1.637.672.377
Other investments	119.493.927	205.156.785
Investments	27.912.594.864	26.437.921.857
Accounts receivable (claims)		
Claims against employers	128.696.622	124.557.361
Other claims	56.477.254	64.671.148
Claims	185.173.876	189.228.509
Other assets		
Operating assets and other tangible assets	2.543.190	2.006.740
Cash and bank deposits	377.502.614	794.501.016
Other assets	380.045.804	796.507.756
Total assets	28.477.814.544	27.423.658.122
Liabilities		
Commercial liabilities		
Short - term liabilities	40.474.178	85.670.743
	40.474.178	85.670.743
Total liabilities	40.474.178	85.670.743
Net assets for pension payments at year end	28.437.340.366	27.337.987.379

Cash Flow Statement 2014

	2014	2013
Inflows		
Premiums	610.966.085	526.437.383
Investment income	253.237.054	202.648.364
Installments on bonds	1.132.808.648	1.053.307.387
Variable income securities sold	3.008.119.383	3.308.871.118
Fixed income securities sold	128.529.960	1.498.553.017
	5.133.661.130	6.589.817.269
Outflows		
Pension	1.267.488.038	1.197.372.055
Investment expenses	101.832.715	54.944.296
Operating expenses	89.792.082	85.335.808
Other outflow	6.165.177	5.349.113
	1.465.278.012	1.343.001.272
Disposable resources to purchase securities and other investments	3.668.383.118	5.246.815.997
Investment in securities and other investments		
Investment in variable income securities	1.940.125.520	3.592.256.491
Investment in fixed income securities	2.037.719.550	1.155.887.806
New mortgage loans	107.000.000	24.000.000
Other investments	536.450	21.466.464
	4.085.381.520	4.793.610.761
Increase (decrease) in cash	(416.998.402)	453.205.236
Cash at beginning of year	794.501.016	341.295.780
Cash at end of year	377.502.614	794.501.016

Selected Financial Indicators

	2014	2013	2012	2011	2010
Rate of return:					
Nominal rate of return.....	6,6%	9,6%	10,4%	8,5%	7,1%
Real rate of return.....	5,6%	5,8%	5,6%	3,1%	4,4%
Net nominal rate of return.....	6,5%	9,5%	10,2%	8,3%	6,8%
Net real rate of return.....	5,4%	5,6%	5,5%	2,9%	4,1%
Average net real rate of return					
5 years average.....	4,7%	3,7%	(1,4%)	(2,6%)	(1,6%)
10 years average.....	2,0%	2,2%	2,7%	1,6%	1,0%
Investments, ratios:					
Listed variable income securities.....	32,4%	37,9%	37,9%	40,2%	45,3%
Listed fixed income securities.....	48,4%	45,6%	48,4%	45,3%	43,4%
Unlisted variable income securities.....	7,1%	4,7%	1,6%	1,1%	0,3%
Unlisted fixed income securities.....	5,8%	4,9%	4,8%	5,4%	2,9%
Mortgage loans	6,1%	6,2%	6,7%	7,2%	7,0%
Other investments	0,4%	0,8%	0,6%	0,8%	1,0%
Assets Composition:					
Assets in Icelandic Króna	78,7%	79,7%	81,0%	82,3%	81,5%
Assets in foreign currencies	21,3%	20,3%	19,0%	17,7%	18,5%
Members:					
Number of active fund members.....	2.491	2.592	2.657	2.820	2.822
Number of pensioners.....	3.595	3.578	3.554	3.507	3.507
Specification of paid pensions, ratios:					
Old-age pension	84,9%	84,4%	84,7%	83,7%	84,4%
Disability pension	7,8%	8,0%	7,4%	7,9%	6,8%
Pension to surviving spouse	7,0%	7,2%	7,5%	8,1%	8,4%
Children pension	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	0,4%
Financial status according to actuarial assessment:					
Net assets exceeding accrued commitments	(1,3%)	(2,5%)	(2,4%)	(9,9%)	(8,8%)
Net assets exceeding total commitments	(4,2%)	(5,0%)	(4,6%)	(12,3%)	(11,9%)

Definitions:

Real rate of return	Rate of return in excess of increase in the consumer-price index.
Net nominal rate of return	Nominal rate of return less operational expenses.
Net real rate of return	Real rate of return less operational expenses.
Number of active fund members.....	The average number of fund members paying premiums during the year.
Number of pensioners.....	The average number of pensioners who received pension during the year.

